

Podplukovník Ing. Jan Mestek

TAKÉ STRATEGIE?

Pouštět se do strategických otázek laikem je věru opovázlivost, ale chápejte, názor čtenáře má své oprávněné místo v časopise Vojenské rozhledy. Domnívám se totiž, že strategie slovy jednoho amerického generála, na jehož jméno si již bohužel nevzpomínám, zněla asi takto, když na otázku, jaký je rozdíl mezi taktikou a strategií, odpověděl: "Představte si, že protivník má krávu. Taktikou bude, k tomu, aby se nenapil mléka - že mu mléko rozliji, a strategií, že mu zabiji krávu." Zjednodušeně je tu jistě vystižena podstata i systémová nadřazenost základních pojmů.

Pouštět se do pojmové studie filozofické kategorie není podstatou tohoto příspěvku. Souhlasím s mnoha našimi autory, že rozšiřování obzoru našich vojenských odborníků vojenským směrem i v jiných oblastech mimo ideovou pevnost (i když tu v přípravě důstojnického a praporčíckého sboru i mužstva nezavrhují) nebylo ať již žádoucí, nebo bylo jaksi neplánovaně navíc a byla studována výlučně sovětská vojenská věda, její zkušenosti, i když nikoli veškeré, jako příklad mohu směle uvést poznatky z mnoha válečných sražení nebo ozbrojenými silami uskutečněných akcí, které vlastně ani k vykonavatelům (vojskům) nepronikly (zkušenosti z bojů v Afghánistánu, obsazení Československa atd.), natož strategické cíle vedení války.

Možná ten, kdo měl přístup k takovýmto informacím, se mnou nebude souhlasit, ale tento názor je můj i těch osob, s nimiž jsem svoji úroveň nepřekročil, nechci tím říci, že by nás tyto otázky tehdy nezajímaly zrovna tak, jako dnes. A to jmenovitě problematika praktického uskutečňování vojenských doktrinárních zásad.

Má-li náš stát být branně bezpečnostně zabezpečen, má-li armáda splnit svoji funkci, musí vycházet z několika všeobecně známých předpokladů: jednak sama musí mít vnitřní jednotnou pevnost, návaznost, provázanost, být na patřičné lidské, technické úrovni, s požadovanou vycvičeností, ale to není vše. Nejzákladnější je vlastně zámysl jejího použití za možných situací, k nimž může dojít vzhledem k vývinu mezinárodní i vnitřní situace. Jež se zdá být na jedné straně v současnosti poměrně pevná (nemáme nepřítel), přesto však, z hlediska strategických záměrů funkčnosti slovanského evropského státu velmi labilní. Proč? Naprosto jednoduše. Nedošlo dosud k vytvoření takového bezpečnostního bloku, který by skutečně nebyl vůči nikomu zaměřen (dějiny svědčí o tom, že většina vojenskopolitických bloků byla vždy zaměřena proti tomu někomu druhému, byť například nikoli okamžitě proklamována, spíše naopak).

Tedy vytvoření takových záruk mezi evropskými státy, aby došlo k postupnému

uskutečnění myšlenek setření rozdílů mezi ekonomickými, vojenskými, státními hranicemi jednotlivých států. Je to uskutečnitelné? Měl bych připomenout, že to byl v podstatě návrh českého krále Jiříka z Poděbrad.

Dojde-li k postupnému evropskému sjednocení, nedojde tím k porušení národních práv a svobod evropských národů, které jsou v současnosti příliš citlivé a přežívají jako rudimentální atavistický článek evropsví; věčné národnostní nenávisti a nikoli tolerance? Může dojít k asimilaci tak, jako k tomu došlo v USA za dvě stě let trvání Států, nebo i sovětizaci národů Sovětského svazu, které nyní "hlad rozešťval". Evropa je k evropanství svým historickým zatížením jakoby nezralá, ale má-li vytvořit hospodářskou protiváhu ostatním světovým centrům, Japonsku, třetímu světu, musí být vnitřně jednotná. Tato jednotnost pramení z jednoty vnitřní jednotlivých příslušníků: Čechů, Slováků, Irů, Angličanů, Skotů, Valonů, Vlámů, Adžanů, Italů, Sasů, Bavorů, Britů, Francouzů, "chlapců z Dolného i Horného konca".

Nehraje svoji roli i historická velmocenská tradice bývalých říší? Střed Evropy byl po staletí vždy pohybujeícím se kyvadlem mezi mocenskými zájmy Francouzů, Prusů, Španělů, Britů, ale především magického trojúhelníku francouzsko-britsko-německého, do něhož zasahoval čas od času ruský zájem. Změnil se směr těchto snah v Evropě?

Naše československá strategie je cosi velikášského. Ozbrojená moc nezabrání úderu vedeného z jednoho, dvou, tří směrů nebo vedeného doprostřed státu na správním, ekonomická střediska hromadným zasazením expedičních svazů rychlého zasazení. Nejsme totiž vnitřně jednotní. Či zájem je rozdmýchat nepokoje mezi našimi národy až do té míry, že se projeví nepevnost státu navíc umocněná nedůvěrou ve vlastní ozbrojené síly i v životaschopnost všech potenciálů států?

Domnívám se, že bychom měli být státem aktivně neutrálním švýcarským způsobem, smluvně provázání s ostatními státy, s pevnými zárukami naší národní totožnosti, což je velmi citlivá i ošemetná záležitost vyjadřující míru tolerance sousedů, velmi dobrých vztahů k nim, ale i určitých mezí, za něž nesmí jít žádný z partnerů smlouvy, aniž by došlo k narušení rovnováhy vztahů.

Vzájemné poznávání armád, důvěra, otevřená kontrola, partnerství, to jsou základní rysy takového strategického záměru, který by neměl podléhat výkyvu názorů při změnách politiky stran ve vládách států. Státní strategie by měla směřovat metodicky vytyčeným cílem evropanství, nikoli pouze nacionalisticky zaměřená.

Vymírá generace, která poznala hrůzy války, ale i nenávisti. Vybičovaná třídní nenávist zaměřená proti imaginárnímu blokovému nepříteli se transformovala. Společnosti některých především východoevropských států volají po vnitřní národní jednotě. Ano, i my ji utvoříme, avšak k vlastní prosperitě - nikoli zaměřenou "proti někomu"!

To nechť je naším strategickým zámyslem a ozbrojené síly? Budeme-li si vážit sami sebe, být dostatečně vnitřně silní, budou si nás vážit i naši sousedé a partneři nejenom evropští.

Projevem vnitřní pevnosti státu není výboj vedený mimo stát, ale ten jev, jež bychom mohli fyzikálně nazvat "jevem kulatosti" - vše má ideální tvar, těžiště

rovnovážných sil je ve středu, úsilí směřuje do středu - tedy pro společnost, pro blaho občana státu. Pro to jsou v našich zemích i předpoklady: vědecky i technicky vzdělaní občané na všech úrovních, kteří navíc mají na to se vyrovnat svými zlatými ručičkami a pilnými mozky kterémukoli nejpilnějšímu národu na světě (Japoncům) s větším furiantstvím. To je i strategická deviza obranyschopnosti státu, již však je nezbytné z hlediska armády vytěžit. Vzorů, jak to učinit, poslouží ve světě dostatek.

Pro strategické záměry armády tedy více než jindy platí být armádou svých národů a národností, naprosto demokratickou, avšak vnitřně ukázněnou a jednotnou, co do cílů a záměrů, jež je budována na nejvyšších morálních zásadách, cvičena nejmodernějším způsobem, vybavena nejúčelnějšími bojovými prostředky pro vedení bojové činnosti pořizovanými přiměřeně k národnímu důchodu a mezinárodní situaci. Vyčleněné hotovostní ozbrojené síly (tedy takové, o nichž lze říci, že zachytí do mobilizace první úder protivníka a stanou se jádrem rozvíňovaných ozbrojených sil mobilizací), profesionální (poloprofesionální) armády však musí zabezpečit v době míru výcvik mladého obyvatelstva, ať již základního (6 až 12 měsíců), uskutečňovaného alespoň 2 až 3 měsíce systémem výcviku vzdušných nebo námořních výsadkářů, v dalších měsících specializací druhů zbraní. Při vojenských cvičeních organizovaných obdobně jako u švýcarských ozbrojených sil pak zdokonalovat záložní příslušníky armády teritoriálním způsobem v dalším vojenském odborném výcviku (taktice, operaci).

Další velmi důležitou zásadou, která vytváří z ozbrojených sil kvalitní armádu, je vrácení postavení poddůstojníka (seržanta) svému funkčnímu významu. Tj. "generál řídí operace a války, svobodník je provádí a vyhrává". Jinými slovy: armáda je klenba, která stojí na sloupech - poddůstojnících. Poddůstojník z povolání (na čas) je přímý vychovatel, organizátor, první a poslední přímý velitel, ale také spravedlivý a starostlivý otec a učitel svých podřízených vojáků. Veškeré neúspěchy v kázni a plnění úkolů bývalé ČSLA, které dosud přetrvávají, spočívají právě v tom, že důstojník plní úkoly a funkci poddůstojníka, které mu "politruk" v minulých desetiletích odňal. Změní-li se tento poměr ve vztahu, navodí se správný funkční vztah, dojde k ozdravení i funkce armády, vzroste vnitřní kázeň i důvěra civilního obyvatelstva ve své vojsko, dojde ke změně kvality.

Myslím, že tyto myšlenky nejsou originální, některé zkratky zcela jistě vzbudí úsměv, možná i diskusi, a o to v zájmu věci jde.